

FOAIE

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 25.

Luni, 19. Junie.

1844.

Привіре асвпра стъреї політиче, релігіозасъ, літераръ ши леісілативъ а дерілор кѣпрінсе дн Dacia din дв-векіме пълъ астъзі.

П а р т е а I.

С т а р е а п о л и т и к ѣ .

(Диктеіре.)

III.

Двпъче кѣ днченствл сътеї а нова, редікандъсе ла апъс нова імперіе романъ кѣ таріе Карол, днпъсе асвпра пордъ-лві; іаръ шціърл Dacieї се днформтъръ: ла вест рігатъл Полоніей кѣ Пнастїї, ла ост рігатъл Ръсіей кѣ dīnastia рърікъ; ла сзді пе дънгъ імперіа Бізантїнъ се днформтъ дн Місія статъл Българ-ромън, атъпчеа се пъсе ставілъ днкрсіей гінтелор прін Dacia, ши Ромънїї днченствъ а се консолїда дн осевїтеле провинції Dacieї дн статърі мїчі, прекъм дн Трансїлванїа, съв dīnastia лві Целъ ши апої Negръ дн Romania съв Басараб, дн Ателкъса (Moldavia) сзп пъте де Пачїнаці ши Komанї дн маї тълте Domнїї, че се днтїндеа пълъ песте Бъг, ши дн оаре-каре політї репъвлїкане сеаѣ асватїче прекъм аѣ фост Барладъл, Кїліа ши четатеа АЛЕЪ, пълъ

че аѣ венїт съв dīnastia лві Драгъш, сеаѣ Дракъс, (Dracus, δράκων).

Днпре тоате ачесте статърі ромън-чел маї днсемнат аѣ фост ал Ромънїлор дела Емъ днфїндат дн чел Ромъно-Българ пе ла 1117—1210 прін фрації Ромънї Петръ ши Асан, дн зілеле Днпъратъ-лві Ісакїе Ангел, ши прін вртъторїл лор Іоан Алексїе, кареле днтїнсе Domнїа са престе Маchidonia, Місія ши Dacia, ши дн темейнд дн Dacia domнїреа Ромънїлор, се днтїтълъ де Імператоръл Ромънїлор ши ал Българїлор.

Вреднїче де днсемнат ка документ але епохеї ачестїа сѣнт кореспонденції але ачестїї Днпърат ши але мїтрополїтълї Грїновеї (Търнова) Васїліе; кѣ папа Іночентїе ал II-ле. Ашеа есте епїстола прїнкаре Іоан чере а фї днкоронат де імператор, прекъм ши ръспъсъл папей кѣтръ ачест рігъ дат ла черїреа фѣкътъ кандътрїмесе пе кардїналъл Капелан Іоан, кн інсїгнїї рігалє ді ал шїде де рігъ, ши ал днкорона; іаръ пе архїепїскопъл Trinozieї дъпре черереа днпъратълві, ал фаче па триарх. Дн епїстола са Іоан се зіче: „Ego Calo Joannes Dominus et Imperator totius Bulgariae et Blachiae, inquisivi anti quorum nostrorum scripturas et libros e

bonae memoriae Imperatorum nostrum praedecessorum leges unde ipsi sumserunt firmamentum Imperiale et coronam Regni. . . et in eorum invenimus scriptis quod nostri praedecessores coronam Imperii eorum . . . et patriarchalem benedictionem acceperunt a suma dei Romana Ecclesia et ab apostolica sede etc. Адекъ еѣ Кало-Иоан Домнѣл ші Императорѣл ал тоатеі Българіі ші Ромѣніі ам черчетат векиме скриптѣрї ші кърдї ші леѣѣиреле ферїчїдїлор дїлтѣрѣ адѣчере аминте дїмператорї, че аѣ стѣтѣт маї дїнаинте де ної, допїнд се шїм де ѣнде аѣ прїмїт Домнїа шї ѣндереа дїмпѣрѣтеаскѣ, шї ам афлат дї скриптѣрїеле лор, кѣ аї пошїрї прокатохї корона дїмперїей шї вїнекѣѣѣптареа апостолїкѣ аѣ прїмїто дела претѣрїта вїсерїкѣ романѣ шї дела скаѣпѣл апостолїк. „Шї іарѣ дї алтѣ епїстолѣ зїче: Notum facimus sanctitati vestrae, quod nos recepimus vestras sacrosanctas literas . . . unde multas egimus gratias omnipotenti Deo, qui visitavit nos servos suos . . . et reduxit nos ad memoriam sanguinis, et patriae nostrae, a qua descendimus. Адекъ: „Кѣпоскѣт фаѣнем Сѣндїейї воастрѣ. кѣ ної ам кѣпѣтат сѣндїїтеле воастрѣ скрїсорї . . . пентѣрѣ каре фоарте тѣлѣемїм преа пѣтернїкѣлѣї ѣѣ, че неаѣ черчетат пре ної шерѣїї сѣї . . . шї неаѣ редѣс кѣтѣрѣ сѣндїеле стрѣношескї шї векеа поастрѣ патрїе, де ѣнде не траѣем.“

Дї ѣртѣ не лѣнїгѣ интїрїеле дїн ѣѣнтѣрѣл имперїей Българ-ромѣне, стерпїте де претендѣнцї, не де о парте перекѣдїїле императорїлор Бїзантїнї, іарѣ не е алта инкѣрїейїле Татарїлор Монголї кѣ нохоа лѣї Батїе, а лѣї Нораї шї Токтаї,

се вѣзѣрѣ невоїдїї прїнцїпїї Ромѣнї а се ретраѣе іар дї кодрїї шї мѣндїї Карпаѣїлор шї а дїфїїнда доѣѣ статѣрї маї дї семпате, ѣнѣл дї Трансїлванїа сѣѣ тїтлѣ де дѣкатѣл Фогарашѣлѣї шї ал Алташѣлѣї: шї алтѣл дї Маретѣрѣшїѣ. De аїѣеа дѣпѣ ретраѣереа Татарїлор маї лїнїїндѣсе статѣл Романїейї шї ал Молдовеї ла 1290 се дїлтѣрѣ дїн Трансїлванїа Радѣл Негѣрѣ шї дїфїїндѣ Домнїа дѣреї ромѣнецїї, статорнїчїндѣшїї резїденцїа дї Кѣмпѣл-лѣнїгѣ, іарѣ ла 1350 се дїлтѣрѣ дїн Маретѣрѣшїї Бордан (Teodocie) Драѣосї (Dracus) шї дїфїїндѣ домнїа Молдовеї де астѣзї, статорнїчїндѣшїї резїденцїа дї ѣтатеа Баїа.

IV.

Дї перїодѣл аѣѣста пѣпѣ ла дїтраѣеа сѣѣ сѣѣрїнїтатеа порѣей отомане прїнцїпїї неатѣрпаѣї аї дѣрїлор авѣрѣ асе лѣпта: парте кѣ просїлїтїсѣл папѣї лѣдїт прїн Българїа, ѣнгарїа, Полонїа шї Рѣсїа, шї дї ѣртѣ дї Валахїа шї Молдавїа, ла каре авем кореспондѣнцїїле папѣї ѣрѣан V-ле кѣ Ладїслаѣ прїнцїпѣл дѣреї ромѣнецїї ла 1370 шї кореспондѣнцїа папѣї Грїгорїе ал XI-ле кѣ Ласкѣ Домнѣл Молдовеї ла 1372, парте кѣ вечїнїї домнїторї Полонїї, ѣнѣгѣрїї, Татарї шї апої Тѣрѣчї, карїї кѣѣта а дїтїнде домнїреа лор шї претѣ аѣѣсте дѣрїї вечїне, дїкѣт ла 1512, дѣпѣ тоартеа марелѣї Стефан ал IV-ле, Бордан фїѣл сѣѣ алеасѣ а се адѣѣѣрї сѣѣ сѣѣрїнїтатеа порѣей, дїнаїнтеа кѣрїа третѣрѣ пѣтерїеле Еѣропѣї, кѣ кондїцїе а профора ѣн трїѣѣт анѣал, пре кареле іл дѣ пѣпѣ астѣзї.

Дї аѣѣст перїод Молдо-Ромѣнїї дї-

пандъши армеле пѣстрѣрь націоналитатеа, крѣдинца, лецеле ши неатѣрпареа дин лѣнтрѣ, ши пе лѣнгъ тѣлѣзѣриле интерне проѣсе де тѣлте опі ресвоіе четѣцеле, кѣшзнате де претендаторіи Домніеі, кѣнд сінгѣри, кѣнд дѣмпрезѣ къ Тѣрчіи, авѣ а се лѣпта дѣ контра вечінілор статѣри, ши маі вѣртос а Татарілор, адеце дѣкзѣрѣторі къ прѣдѣчѣшні, пѣпѣ ла орѣндзіреа Домнілор Гречі пѣміці фанаріоді, карі се дѣформѣрь пе дѣчетѣл дин агенціи домнілор Ромѣні, цінѣці ла Константінополе спре кѣзтареа інтересѣрилор къ поарта, каре план дѣтінс де маі пайнте, се реаліз акѣт ши се статорнічі дѣпѣ епоха лѣі Dімітріе Кантемір, чеа че воінд а скѣпа де сѣзерінітатеа порѣеі, се зні къ Петрѣ чеа маре прін трактат де Лѣцок ла 1711.

Дѣпѣ ачест період дѣ зілеле Домнѣлѣ Константін Маврокордат ла 1733, дѣпре черереа порѣеі, дѣсартѣндѣсе лѣквіторіи цѣрилор ачестора, авѣ рѣтас прінціпалеле ка статѣри пасіве. Дѣн пачеа де Андрианополе, ла 1829 дѣкѣетѣ де Рѣсіа, прін соліреа ачестеі пѣтері, ка протектоарекрецінілор дин Тѣрчіа, се дѣтѣрнарѣ прінціпалелор дрептѣціле лор векі, ши дѣ пѣтереа леѣеі органиче регѣламентѣл, алѣтѣйт де репрезентаціи націеі, сѣв презідіа делегатѣлѣі Рѣсіеі, с'ав асізѣрат гѣвернѣлѣі цѣрилор іарѣ Домні пѣтѣкѣтеі, рѣндѣціи фіннд де поартѣ дѣкѣ дин авѣл 1822 дѣ зрѣта дѣпрецізѣрѣрилор авѣлѣі 1821 а револуціеі гречесці, лѣкѣндѣсе де конѣнтѣіторі ла ачеаста ши Домніи фанаріоді. Ши дрепт ачеіа лісі редікѣ дрітѣл Домніеі.

Кѣтрѣ чінстїта преоціме дин діедеза Тімішоріи ши а Вершедѣлѣі.

Ферічіреа ши неферічіреа, зпа ши тот ачееаш дѣвоіре персоналѣ, авѣнд отѣл словодѣ вое, пѣ пѣтем зіче, къ пѣ ар аѣрна, дела маі тѣлт авѣ маі пѣцін, зпїреа гѣндзірилор ла зп лок.

Нѣѣ, атѣтеа ши атѣтеа дѣтѣмплѣрї пе слѣжеск де довадѣ, кѣткѣ зпїреа, сав а маі тѣлтора ла олалтѣ дѣцелецере, авѣ фѣкѣт кѣндѣа мінзні; іарѣ пе дѣвоіала авѣ сѣзѣпат тѣрнѣл Вавілонѣлѣі, ши авѣ дѣрѣпѣнат дин темейѣ, пре челе маі пѣтерніче статѣри.

Че сокотіці чінстїцілор преоці? Бражѣа ши зра патриотікѣ, доарѣ сѣпт ачестеа нескарі мїжлоаче, прін каре неаш пѣтеа ферічі вреодатѣ? Нѣ! Пѣпѣ кѣнд поі дѣшніне, пѣ пе вом іѣві, пѣпѣ атѣнчі зік, се вор вѣкѣра стрейніи, де остенелеле поастре . . . ши чеі че пѣ сѣпт харпичі, вор вірві къ віртѣтеа поастрѣ.

Лічі дѣсѣ тѣ веді дѣтреѣа: кѣт поате зп попор, ка сѣ віпѣ ла зп гѣнд? Фоарте лесне! Авѣчедівѣ амінте, де провервіа Ромѣнілор. „Сѣ фачі ачееа, че спѣне преотѣл, шчл. шчл.“ Еі сѣпт сімплі, фѣрѣ нічі кѣтѣ дѣвѣдетѣрѣ ши тоатѣ крѣдинца лор е дѣтѣмеіатѣ, пре авѣкторітатеа преотѣлѣі. Іатѣ дарѣ, къ Двоастрѣ сѣптѣці мїжлоачеле, прін каре, попорѣл ачест деспоіат де дрептѣриле сале, ар пѣтеа сѣшні рѣстаторнічѣаскѣ о повѣ ферічіре патриотікѣ, атѣзѣрат къ веакѣл де аѣтѣзі.

Мѣ веді дѣтреѣа доарѣ маі департе: кареа е калеа, прін каре попорѣл ачестанї ар пѣтеа кѣшціга ферічіреа? Ши еѣ дин

партемі зик, нѣ е алта, декѣт сипгъръ шкоала, дн легативе позиції стѣнд, кѣ харниѣа днвѣдеторімор ші а преодімор. Днсь ачестеа, тѣлді днпре Двоастръ нѣ о пот іѣбі; пентрѣкъ зѣвіа, дн ліпсеце, днкѣт харниѣа, атѣт ші кѣподинѣа, днспре даторинѣа кіетъріі, алтѣа і фрікъ де В. ші де секретаріѣл лѣі; іаръ пре челалалт, саѣ къ л'аѣ атедїт іѣвіреа де ардїнт, саѣ къ трѣндѣвіа л'аѣ арѣкат дн чеа маі адѣккъ пепѣсаре, днкѣт се днгрїжеце, нѣтаі пентрѣ сїне.

Еѣ нѣ пот, ка съ нѣ офтез, кѣнд прївек ла тікълоаса старе а сътеанѣлї челлї прост, кареле днкъ мї де тіраре, къ се маі цїне дн рѣнд къ лѣтеа, кѣнд ел се афлѣ днкѣркат къ атѣтеа келтѣелі, де каре алте націі, аѣ тѣлт маі пѣдїне престе ан; къчї, кѣнд се наште прѣнкѣл, келтѣеще, кѣнд серѣазѣ престе ан, келтѣеще, кѣнд се днсоарѣ, келтѣеще, ші дакъ нѣ аре ванї, вїнде вака, ка съ днпаче деремонїле пѣдїі; іаръ кѣнд тоаре чїнева дн касѣ, атѣчї вїнде ші воѣл, ка съ днпаче пре чел морт, акѣрѣа сѣфлет креде ел, къ нѣ се дѣче дн стрешїна касеї, пѣлѣ нѣ веде кїар кѣт дн котѣндѣ чеї че аѣ рѣтас дн зрѣта лѣі, каре котѣндаре, нѣтаі атѣчї трече прїп пордїле раїѣлї, дакъ се фаче пестїнтїт, ла тоате хотѣрѣтеле термїне, прекѣт: ла зїоа днгропѣрїі, ла 3 зїле дѣнѣ днгронаре, ла 9 зїле, ла 40 зїле, ла 1/2 де ан, ші ла зп ан; апої афарѣ де ачестеа, тревѣе съ пѣзеаеѣ днкъ дѣнсѣл, о грѣмадѣт маре де серѣвѣторї, нѣтаі дн сѣперстїдїе.*)

Кѣ адеѣвѣрат, кїетареа Двоастръ есте,

нѣ нѣтаі а вїнекъѣвѣнта, челе че днпѣрдідї къ вїетѣл ромѣн, кареле нѣ цїе зпде терѣе, чї се разїтѣ дн кредїтѣл Двоастръ; чї маі вѣргос есте, а вѣ днгрїжі чеѣа ші маі тѣлт пентрѣ дѣнсѣл, ка стѣіе ел ферїчїт ші аїчї ші ла пордїле раїѣлї.

Дн скрїсорїле теле, дн 10. Іанѣарїе . . . ші дн 8. Маїз а. к. каре саѣ пѣс дн Фоаеа де Брашов, тѣлте ам фост зїс днспре стареа ноастрѣ къ шкоалеле, ші поате фї къ зпеле вор фї фост къ пеплѣчереа Двоастрѣ; днсь еѣ вѣ тѣртѣрїсеск, къ нѣ ам скрїс нїмїк дн зрѣ, фѣрѣ нѣтаі дн кондоререа че сїмѣеск кътрѣ ромѣн. — Мѣртѣрїсїдї ші Двоастрѣ сїмгѣрї, де нѣ ам грїт адеѣвѣрѣл. Ведедї кѣлтѣра ноастрѣ! Кѣ еа терѣе кїар ка ракъл. Аѣ нѣ аїдї азїт? Кѣ одатѣ ла S—а, пѣркарїѣл чел маїтаре, престе пѣркарїї Домнїеї локале, а нѣте Мондок, саѣ фост днсѣрчїнат де оаре чїне, ші къ слѣжѣа де локалдїректор престе шкоаль (нѣ дн дїстрїктѣл пострѣ), кареле днтерѣкат къ зп кожок зпс, къ зп пѣр таре рѣчїнос словозїт пѣлѣ дн змерї, ші къ о пѣлѣрїе стомїтѣ къ овада ка де 2 палме де таре ші днтоарсѣ кътрѣ черїѣ, ротогол ка зп кѣркѣѣѣ дн прежѣрѣл капѣлї, днтра дн тоате зїлеле дн шкоаль, ші фѣрѣ ка съ цїе о лїтерѣ, се нѣтеа Домн шї порѣнчїторїѣ асѣпра зѣвї днвѣдеторїѣ сїстематїческ, пѣлѣ кѣнд зп новїл ромѣн, аѣ мїжлочїт а се тѣрчїні днкѣрѣереа ачестѣї ом де кътрѣ шкоаль. Чїне л'аѣ фост пѣс пре дѣнсѣл дн слѣжѣѣ, еѣ днї чер ертѣчѣне дела пѣлїк, ка съ л пот пре ачела трече къ ведеѣа, фїндкъ днї паре рѣѣ пентрѣ чїнстеа лѣі, такаркѣ ел, къ пѣнеѣа лѣі Мондок дн слѣжѣѣ, мїаѣ прїчїнвїт ашамаре пѣс ла інїтѣ, днкѣт гїмпѣл че мїаѣ

*) Афарѣ де челе нѣтїте днпѣрѣтѣдї? Р,

венит дн грѣмаз, нѣ л'ам пѣтѣт маї департе дн гіді. Ба! Лѣсѣнд акѣма пре Mondok, прівіді пѣмаї дн цінѣтѣл Фаѣтѣлѣі, unde vedі vedea, къ дн анѣл 1840 аѣ dat 61 de днвѣдеторі 985 de флорінці пентрѣ декрет, ла фостѣл атѣнчі инспектор ал шкоалелор, ка съ се днтрѣаскъ de статорнічі дн ста- днїе лор, днтрѣ каріі 30 сѣнт тот де аѣеа, пре каріі іаѣ пѣс ка днп мнѣз de 9 ані дн- коачі D. адмнїстратор Б., трептѣлѣнд ла пегѣсторіе кѣлтѣра ромѣнеаскъ.

Ної дн тот сатѣл не афлѣм кѣте ѣн днвѣдеторіѣ; іарѣ Двоастрѣ, маї дн тот сатѣл кѣте дої, ва дн тѣлте локѣрї шї кѣте треї шї патрѣ преоцї.

Ної дн тнпп de 9 ані не днѣсѣрчнпа- рѣм къ о mare остенеалѣ, пѣмаї ка съ довѣнднм днректор ромѣн, шї дн тот кѣр- сѣл аѣеста, прівегнтоареа маї днпалтѣ стѣ- пѣнпре, маї днпѣлїѣ не днѣѣ инспектор прѣсте шкоале (резнганѣнд пре адмнїстра- тор), дѣпѣ аѣеа, ла черереа комѣннѣтѣдн- лор днп анѣл треѣт, словозн шї аѣеа мн- лостнвѣ rezolvнcie, ка пентрѣ днректоратѣл аѣеста, ва шї пентрѣ чел дела Oradnа ма- ре, пѣмаї аѣеа съ поатѣ фн конѣкѣрент, кареле ва фн пѣскѣт адеѣѣрат ромѣн. Спѣ- пѣднмн дарѣ Двоастрѣ, каріі сѣнтѣцї къ тѣлт дн маї mare пѣмѣр шї аѣедн маї mare азѣкторнitate декѣт пої днпнпнтеа попорѣлѣі, че а'цї фѣкѣт пѣнѣ аѣѣѣлї дн прівнпнда шкоалелор, дакъ сѣнтѣцї къ адеѣѣрат нѣ- внторн de пнцнє? Саѣ, de нѣ пентрѣ шкоа- ле, ватѣр пентрѣ стареа Двоастрѣ че а'цї лѣкрат, ка съ въ маї днѣвнпѣтѣднцї соар- теа. Аѣедн порок, къ нѣ цнїѣ сѣрѣнї ро- тѣлпѣнѣе, къ атѣнчі, нѣ пѣмаї влѣднкъ, чн ннчн попѣ нѣ а'цї фн. Нѣ днп зрѣ, чн токѣма днп драгосте въ знѣ; пентрѣ-къ въ нѣѣескъ,

апої днтокѣма шн чер, ка съ тѣ нѣѣнцн. Днѣсѣ дн фантѣ, нѣ знѣ пре мнне; чн съ нѣѣнцн пре фнрацнї меї, ка съ фнцн ла ѣн гѣнд къ еї, пентрѣ фѣрнчнреа ромѣнѣлѣі, шн атѣнчн еѣ сѣнт днѣестѣлат.

Нѣї сокотнре'дн пре днѣвѣдеторн, de сѣпѣшнї Двоастрѣ, карнї нѣ сѣнт, къ а- тѣнчн нѣ вѣ'цн венн ннчн — кѣнд ла аѣеа, ка съ въ нѣѣнцн зпѣл не алтѣл; чн сѣї со- котнцн, de офнцнпнцн пнцноннлн, крескъторн, шн зпелтеле фѣрнчнрнї отѣлѣі, прнп акѣ- рора тѣлн, шн днѣсѣшнї Двоастрѣ а'цн тре- вѣт съ трѣчѣдн, ка съ въ пѣтѣдн фѣрнчн.

G. Chru.,

Днѣвѣдеторнѣ пнцноннл дн оарѣ- каре лок мнѣкѣ днп днстрнѣтѣл Ка- рансѣвешѣлѣі,

СТАРЕА ФЕМЕИЛОР ДН РЪСЪРІТ.

Ної Ромѣннї, карнї днп веакѣрн шн тнп- пѣрн ам авѣт шн авѣт днѣкъ фелнзрн de днклнѣрн къ рѣсѣрнтеннстѣл, трѣѣе съ не снлнм а кнѣоаѣе шн фелнзрнле de ратѣрн але внѣдн соцнале днп рѣсѣрнт, прнп зр- mare шн стареа фемеилор de аколо.

Ла рѣсѣрнтенн днтрѣ карнї домпѣнѣе полнгамнн (към ам знѣе мѣлнннѣвестнн), легѣмннцнле къѣѣторнїеї іаѣ фортѣ къ то- тѣл деосѣвнѣтѣ de але Езропѣї шн Америкѣї. Днптрѣ попоарѣле полнгамнн стареа фемеилор тѣрнitate ла моѣamedанн 6 маї внне апѣратѣ. Мнреле моѣamedан дн лок съ іа, трѣѣе съ деа ел ѣн фелнѣ de зѣ- стрѣ фемеїн. Тотѣш еа прнмѣнѣе о партѣ de авере шн дела татѣ-сѣѣ, днп кареа а треїа партѣ рѣтѣпне днп словода еї стѣ- пѣнпре, іар ѣеаалатѣ трѣче дн екопнмн

сіреа вѣрвателѣ. Аша дар ла мохамедані вѣрвател ші тател сънт де опотривѣ днатораци, пентрѣ ка вѣиторѣл фетеї че се тѣритѣ съ фие асиграт, фѣрѣ ка вѣл саѣ алѣл дн амѣндої съ айѣ дрептѣл а о контрола. Кѣткѣ фетеїле мохамедане аѣ маї неапѣратѣ тревѣндѣ де а'ші асиграчева авере, есте преа вѣпор де прічепѣт, дакѣ нѣ vom зѣта, кѣ вѣрвадїї сънт словозї а да фетеїлор дрѣтѣл, дакѣ нѣ леар плѣчае, саѣ нѣ ар фї дн старе але дїнеа. Кѣт де стрїне є пѣзїтѣ кѣсѣторїа дн Тѣрчїа, се доведѣше маї деапроапе прїн кѣтплїта педепанѣ че ажѣнѣ не преакѣрвеле. Педепанса преакѣрвїеї є тоартеа шї днкѣ о тоарте фоарте вѣжѣтѣ, нѣ прїн саѣе саѣ прїн сѣкѣреа гѣдеї сѣвѣршїтѣ, чї прїн тѣнїле гмоатеї фѣрїоасе, прїн тѣнїле алтор фетеї, прѣвчї шї алдїї, карїї не фемеїа преакѣрвѣ о бат кѣ петрїї рїдїкате дн влїдѣ.

Шї тотѣш не лѣнгѣ тоатѣ паза ка де вѣлаѣр, не лѣнгѣ тоатѣ кѣтплїтеа педепсеї че ажѣнѣ не фетеїле спѣркѣтоаре де патѣл кѣсѣторїеї ла Мохамеданї, Европенїї нѣмерошї, карїї петрек астѣлї дн Тѣрчїа не днкредїндѣзѣтѣ, кѣ шї ла кадѣтеле тѣрчїеїї іспїтеле сънт фоарте марї шї кѣдерїле де се де мїнѣне. Ачї есте лотѣл а днсемна шї атѣта, кѣ рѣсѣрїтене ле нїчї декѣт нѣ аѣ алѣ едѣкадїе, декѣт чеа вѣватѣ дела матѣ, кареа ка шї не аїреа тоате фї де тѣлте орї чеа маї вѣлѣ дн тоате, алтеорї днсѣ: „Саре капра маса, саре ада каса.“ Адаогѣ шї атѣта, кѣ вѣпареа вѣлѣ тѣндрїї шї дѣпѣ дересѣтѣрїле федеї, а шї а вѣгїлор дела дефетеле тѣнїлор нї а нїчоарелор с'аѣ префѣкѣт дн алѣтѣтѣрѣ ла рѣсѣрїтене шї алѣтѣелїѣ стѣпѣ-

нїте маї тѣлте де темперамет днфонат арѣзѣторїѣ.

Дн Егїпт ла пласеле де жос легѣтмїндїле кѣсѣтореїї сънт фоарте славе шї полїгамїа се араѣтѣ кѣ тоате релеле вѣртѣрї, каре деморалїзаѣтѣ (стрїкѣ) не попор. Сѣрчїї феллах (їовадїї, ровї) дн Егїпт аѣ кѣ адеѣвѣрат кам де регѣлѣ нѣмаї кѣте о неѣѣстѣ, дар ла ораше лѣкѣл крѣше шї се днтїнде пѣнѣ ла пласеле че ле маї апѣсе. Дн Alexandria, Damietta шї а. тѣлдї оаменї де рѣнд аѣ кѣте дотѣ фетеї шї ла Каїро се афлѣ сѣрчїаншї шї тѣлѣторї де катѣрї, карїї дн кѣте треї патѣрѣ фетеї, їар корѣвїерїї де Нїл шї негѣдеторїї кѣлѣторї аѣ дн стадїїле лор ла кѣте треї патѣрѣ локѣрї ашезате фетеї кѣ каре трѣїеск. Даѣтѣ vom сокотї, кѣ негѣсторашїї чеї тѣрѣндїї авїа кѣдїгѣтѣ не зї треї патѣрѣ леї, їар сѣрчїанарїї, тѣрїанарїї, катѣрарїї авїа жѣтѣтате атѣта, треѣѣе съ не мїрѣтѣ, кѣ пїлда челор марї аре дн прївїнда ачеаста о пѣтере атѣт де фертекѣтоаре асѣпра тѣлдїмеї шї кѣ сѣрчїї фѣрѣ се сїмѣтѣ треѣвїнда се арѣкѣтѣ аша орѣѣше дн полїгамїе. Днтр'ачеа фїндкѣ дн прїчїна несѣферїреї шї днвершѣнатеї прїгонїрї а фетеїлор де ла ачелаш вѣрват, нѣ се преа пот дїнеа деодатѣ маї тѣлте, оаменїї венїрѣ ла ідеа полїгамїеї кѣт їам зїче сѣкѣчесїве, адеѣтѣ де а дїнеа маї тѣлте фетеї, днсѣтѣ вѣпа дѣпѣ алта. Енглеѣвѣл Lane днсеампѣ дн картеа са деспре Егїпт, кѣ тѣлдї вѣрвадїї дн кѣрсе де 10 анї аѣ скїтѣват 20 шї 30 фетеї, шї їарѣш, кѣ се афлѣ фетеї нѣ токѣта треѣѣте дн вѣрѣстѣ, каре десѣрѣдїте астѣелїѣ, авѣрѣ не рѣнд 12 шї маї тѣлдї вѣрвадїї. Шїї днї дн не тоатѣ лѣна алѣтѣ фетеїе шї ачеаста о фак еї кѣ авере мїкѣ десѣтѣл.

Дългий яѣ о вѣдѣвъ тѣтръ саѣ невасть деспърдѣтъ пе лѣнгъ зестре ка де ѣ фюр. ардѣнт пе лѣнгъ, кареа се лѣвоиѣше ла къ съторіе свѣт кондиціе, ка дакъ вѣрватѣл о ва лѣпѣда дела о лѣнгъ, съї dea de dób орї пе кът ѣ зестреа, пентрѣ ка еа съ поатъ трѣї лѣн рѣстѣмпѣл де треї лѣнї, лѣн каре фетеїлор деспърдѣте пѣ ле есте ертат а се тѣрїта. —

Ачест фелѣ де пїлде полігамїче пѣ ера къ пѣтїонѣ, ка съ пѣ аївъ інфлѣнѣ маї тѣлтъ саѣ маї пѣдїнѣ шї асѣпра по поарѣлор крещїне лѣкѣїтоаре лѣн ачелеашї дѣрї къ тохамеданїї. Стрїкѣчѣнеа че аѣ ѣрмат де аїчї, пѣ ѣ кондеїѣ каре съ о дескрїе дѣпѣ къвїнѣдѣ. Есте адевр лїмпедє ка разеле соарелѣї, къ чеа дїн тѣїе кондиціе де а лѣтемеїа тїранїстѣл шї аї ачєе тропѣл маї сїгѣр, ѣ полігамїа къ тоате ѣртѣрїле еї чєле тартарїче, къ молешїреа трѣпеаскъ шї свѣлєтеаскъ. Пїлѣ съ фїе кїар шї ѣнєле четѣдї ѣвропєне, ѣнде късъторїа прїмїтївъ евангелїкъ пѣ маї ѣ респектатъ, чї десфѣрѣл аѣ ажѣнс ла кѣлте. Съ лѣнтоарчєт окїї шї асѣпра ѣпор дѣрї каре аѣ стѣтѣт лѣн контакт къ попоарѣ полігамє. Еле дѣпѣче зѣкѣрѣ веакѣрї свѣт жѣгѣл барварїєї, дѣпѣче къ лѣнчєтѣл рѣмасєрѣ лїпсїте де тоате лѣнѣдѣтѣрєле евангелїче, каре тѣлтъ време лї се проповєдѣїа лѣ лїмѣвъ стрєїнѣ, пентрѣ-ка къ атѣт маї пѣдїн съ ле лѣнѣлєагѣ, апої чеа дїнтѣїе порѣнѣкъ пе кареа о зїтарѣ фѣ а шаса къ тоате деслѣшїрїле лѣї Хрїстос шї къ тоатъ осѣндїреа че с'аѣ дат асѣпра пѣ'фѣрѣлѣрїлор трѣпєщї. Ърсїта маї вої пєсте ачєаста, ка шї лѣн Еѣропа съ се лѣдѣаскъ воалєлє венєрєє ескате дїн десфѣрѣлѣрї розѣтоаре ла чеа маї прєдїоасъ дєсѣтѣрѣ а органїстѣ-

лѣї оменєск; шї че вї се парє, къ ам ажѣнс, ка пѣрѣмаї пе ла орашєлє марї, чї шї пе ла тѣлте сатє съ пѣштѣрѣм о сѣмѣт марє де оамєнї стрїкадї шї сторшї прїн воалєлє вїнерїї. Де ачї вїне, къ лѣн ачєстє дѣрї vedem атѣтєа фїзіонотїї болѣтѣвоасє, атѣтєа скєлєтє де оамєнї, атѣтєа свѣлєтє фрїкоасє, дѣхѣрї де шклав, лѣнтрѣ карє пєфїїнд нїчї о ѣрмѣ де пѣтєрє, де спїрт, пѣ кътєаѣлѣ оdatъ тѣкар а'шї лѣнкорда мїнтєа саѣ трѣпѣл, ка пѣ кътѣва съ лї се фрѣнгѣ ваєрїлє вїєдєї, карє прїн пѣкѣтѣл пѣрїпнтєск саѣ шї стрѣтотєшєск лѣнкарнат лѣн еї, с'аѣ дєстїнє къ тотѣл. Астфєлѣ де оамєнї, астфєлѣ де попор лєшїнат, плєакъ фѣгѣ, ефєтєїат ка ваї де ел аѣ трас тотдєаѣна маї лѣнтѣїѣ ѣрїїа алтора асѣпрѣшї, дѣпѣ карє апої неапѣрат ѣрмѣ свѣжѣгарєа прїн алѣтѣ пѣдїє пєстрїкатѣ трѣпєщє шї свѣлєтєщє лѣн сїмѣѣрєлє вїєдєї шї карєа пофѣа трѣпѣлѣї аѣ дѣїт'о свѣтѣне порѣнѣчїлор мїндєї. Лѣн адевр, кънд прївїт ла врєнн попор молешїт шї маї стїнс прїн десфѣрѣлѣрї, пе вїне съ крєдєм, къ пентрѣ рєпѣдєрєа лѣї п'аѣ маї рѣмас алт мїжлок, дєкѣт о прєа аѣєрѣ сордїрє саѣ алєѣєрє ла о партє а тѣтѣрора, карїї дїн вїна лор саѣ а пѣрїндїлор стрїкадї фїїнд, пѣ пот прѣсї дєкѣт фѣпѣтѣрї маї мїсєравїлє, маї скєлєтєоасє дєкѣт еї лѣншїї; кът шї о аспрѣ порѣнѣчїрє пентрѣ късъторїєа маї де тїмпѣрїѣ а тѣтѣрор, карїї се вѣд лѣн старє де а продѣчє о дєнєрѣцїє сѣпѣтєоасъ шї пѣтєрнїкъ. Пє калєа ачєаста доар' къ врємє с'ар маї лѣнпѣдїїа лѣн лѣтє стѣрпїтѣрєлє, отѣдїї шї сємї-оамєнїї.

Дїн чєлє маї вѣтрѣнє веакѣрї шї пѣпѣ лѣн зїоа де астѣзї чєа маї фєрвїнтє дорїндѣ а фєтєїлор рѣсѣрїтєнє естє де а фїтатѣ; а пѣщє прѣнчї кът се цоатє маї

шлци, есте фала ши тългъierea ръсърите-
пелор. Къ ачаастъ дпсшире ръшинеазъ
фемеиле ръсъритене пе тоате ачеле евро-
пене мизерабиле, кърора ле есте фрикъ саъ
ъртъ а паце ши а креце пръчи, дп причи-
лъ към зик еле, пентръ ка съ пъ destine-
riаскъ аша кърънд.

Д О Р Ъ Л

Ох че 'нтристаре
Inima mi аъ кърине,
Dor къ 'нфокаре
Дп пентъ'ми с'аъ априне.
Ничи кълкаре, ничи скъларе
Нъ'ми маї фаче зшораре.
Тоатъ оара дп виадъ
Дпмї адъче гредъ.
Къмпииа верде
Къ тьндръл лъчиъ ал съъ.
Нъ поате перде
Доръл къмпилит ал меъ.
Дпзъдар мiросъри своаръ,
Дпзъдар дпмї ржд извоаръ —
Зефиръ къ сфларе лпнъ
Нъ'ми дъ миё одпнъ.
Престе хотаръ
Заче odina mea —
Департе 'н царъ,
Дп сжп ла дълчае mea.
О! дё аш пзтё 'н астъ оаръ,
Съ'ми вьд дълчае соцоаръ,
Фокъл дорълви с'ар стпнче —
Драгостеар дпвинче.

N. Velia, професор.

ФІКА МОНТЕАНЪ. *)

Нъ штиъ де че'ми свокотеште
Пентъл, пе'нчетат, —

*) Ла воица авкторълви ретипъригъ.

Че 'ачааста къ ши поаптеа
N'am odihnъ 'н пат? —

Де ши сфалъ вьнтъл рече
Песте мьнте сьс;
Де ши песте врадъл верде
Дес омът сгъ пьс;

Де кълдъра чеа дпн пентъ'ми
Стаъ съ ть топеск,
Нъ ть стьшпър, ши къ апъ
Ори кът ть стронеск, —

Де вьд доъл пьсъреле,
Към съ гьгълеск,
Прпн ачестор ферицире
Нъмаї ть тьхнеск.

Де рьсвнъ клоподеле 'н
Кодръл чел зпврит:
Алор сзует пар' къ'ми къптъ
Пе ал меъ изьит, —

Калд ши рече дпмї сипдеск
Тръпъл фiорос —
Ш' окїи меї ши фъръ воіе
Ми съ плеакъ 'н жос;

Чине, Доамне! ва съ'ми спзіе
Че еъ пьтпмеск;
Чине леакъри ва съ'ми деїе:
Съ ть тьнтъїеск?! —

*o*f **ny.

А Ф О Р І С Т Ъ.

Плевеа (porodъл de рънд) аре коарпе
ка ши воъл, адекъ пьсферинда ши кре-
динда дешартъ. Дакъї іаї коарпеле, ничи
дп подї prinde, ничи дпжъга, іар дакъ
іле 'лаши, причпнъенце пепорочирї. Дптра-
чееа еъ кред къ тот ё маї vine, аї лъса
коарпеле; тревъе пъмаї съ дпгрїжпм, ка ть-
пъторїи де вої съ'ши десфакъ еї коарпеле.
(Din афорїсмеле лъї Justus Muser).